

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Opava, E. Beneše 2

Edvarda Beneše 2, 747 05 Opava

Identifikátor školy: 600 142 825

Zřizovatel: Město Opava se sídlem Horní náměstí 69, 746 26 Opava

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání komplexní inspekce: 11. - 14. duben 2000

Čj.	145 108/00-11124
Signatura	kn5ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná škola je úplnou základní školou, která zabezpečuje výuku 668 žáků v devíti ročnících. První stupeň školy tvoří 15 tříd, na druhém stupni se vyučuje rovněž v 15 třídách. V 15 třídách třetího až devátého ročníku je zavedeno rozšířené vyučování jazyků. Součástí školy je školní družina a školní klub.

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2, ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků podle učebního plánu čj. 16 333/96-22-21.

Předmětem inspekce bylo komplexní posouzení kvality výuky spolu s posouzením kvality řízení. Kvalita výuky byla hodnocena z hlediska plánování a přípravy, dále podle účelnosti a vhodnosti organizace výuky, použitých forem a metod práce. Posuzovány byly rovněž personální, materiální a psychohygienické podmínky vyučovacího procesu. Sledováno a posuzováno bylo hodnocení žáků, účinnost motivace, spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy a mezi žáky navzájem.

Český jazyk (1. – 5. ročník)

Výuka předmětu probíhá podle výše uvedeného programu Základní škola. Obsah učiva v hospitovaných hodinách odpovídal požadavkům osnov a korespondoval s předloženými tematickými plány, časová dotace byla v souladu s učebním plánem daného vzdělávacího programu. Při přípravě a plánování výuky vycházely učitelky z aktuálního složení tříd a dobré znalosti individuálních zvláštností dětí, respektovaly jejich tempo, k odstranění únavy vhodně zařazovaly relaxační chvílky.

V patnácti třídách 1. - 5. ročníku vyučuje český jazyk jedenáct učitelek s požadovanou kvalifikací. Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorné, vybavené žákovským nábytkem splňujícím antropometrické podmínky. Prostředí všech tříd je podnětné a estetické. Součástí výzdoby, která je většinou tvořena pracemi žáků a pedagogů, jsou četné tabelární pomůcky k aktuálně probíranému učivu.

Současná skladba učebních pomůcek umožňuje vzhledem ke sledovanému předmětu plnit zvolené vzdělávací programy. Standardní učební pomůcky i pomůcky, které si vyučující připravují sami (tabule s aktuálním učivem, pracovní listy zejména pro žáky s poruchami učení, kartičky s písmeny, slovy ap.), byly v hospitovaných hodinách vzhledem k probíranému učivu využívány velmi vhodně. Pro výuku českého jazyka je k dispozici doplňková literatura ze školní knihovny. V řadě hodin byla promyšleně a funkčně využívána didaktická technika.

Sledované hodiny byly velmi dobře organizačně i metodicky připraveny a svým pojetím odlišovaly charakter práce v jednotlivých ročnících. Stanovené cíle odpovídaly schopnostem žáků, učitelky řídily výuku jasnými a srozumitelnými pokyny. Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo střídání forem a metod práce. V úvodních částech hodin byly používány metody opakovací spolu s verbálním hodnocením, při samostatné práci žáků pak metody procvičovací a aplikační. Žáci pracovali samostatně i ve skupinách. Při procvičování a upevňování učiva se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými, při řešení úkolů byla dětem poskytována přiměřená pomoc. Hodnocení bylo zaměřeno pozitivně. Z hlavních didaktických zásad byly ve všech třídách respektovány zejména zásady názornosti, přiměřenosti a návaznosti. Promyšleně bylo využíváno mezipředmětových vztahů a vlastních zkušeností žáků.

Učitelky nenásilným přirozeným způsobem motivovaly žáky ke spontánní spolupráci většinou v duchu zásady „škola hrou“. Svým hezkým vztahem k žákům a přirozenou autoritou

umocňovaly přátelskou atmosféru v hodinách. Oblast interakce a komunikace se při výuce řídila dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována oběma stranami. Žáci se na vyučující obraceli s důvěrou o radu a pomoc. Byli ukázněni a zdvořilí.

Celkově je kvalita vzdělání v jazyce českém na prvním stupni hodnocena jako velmi dobrá.

Český jazyk (6. – 9. ročník)

Sledovaný předmět je vyučován ve všech ročnících druhého stupně v souladu s deklarovaným učebním plánem. Nejvíce je dotována jazyková složka (dvě až tři hodiny týdně), literární výchově a slohu je věnováno zpravidla po jedné vyučovací hodině. Ve dvou případech bylo zjištěno, že slohový výcvik je vyučujícím zařazován minimálně (z celkového počtu odučených hodin českého jazyka byla pouze 4 % věnována výuce slohu). Učivo všech ročníků je rozčleněno do časově tematických plánů. Ty jsou vyučujícími vypracovány bez vzájemné konzultace v příslušné předmětové komisi. Důsledkem této skutečnosti dochází v některých ročnících k obsahové duplicitě.

Český jazyk vyučuje v ročnících druhého stupně sedm vyučujících s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vyučovací hodiny probíhaly v kmenových učebnách jednotlivých tříd. Žáci mají k dispozici dostatečné množství platných učebnic. Doplnující literatura ze školní knihovny je méně využívána, fondy obsahují převážně starší publikace. Použití didaktické techniky v době inspekční činnosti nebylo zaznamenáno.

Hodiny českého jazyka jsou většinou začleněny do rozvrhu vyučovacích hodin v souladu se zásadami duševní hygieny, pouze v ojedinělých případech jsou zařazeny na konec vyučovacího dne. Při samotné výuce jsou relaxační a uvolňovací techniky zařazovány sporadicky.

Organizace hodin vychází z bezprostřední přípravy vyučujících, ti řídí výuku promyšleně. Převažuje frontální způsob výuky, z hlediska funkce a charakteru šlo nejčastěji o hodiny procvičovací a opakovací. Ve vyšších ročnících při samostatné práci s textem docházelo k aktivnímu vyhledávání informací, ne všichni žáci je však uměli přiřadit k aktuálně probíranému učivu. Ačkoli do většiny tříd, v nichž proběhly inspekční hospitace, jsou zařazeni žáci se specifickými poruchami učení, ne vždy jim byla věnována potřebná péče (individuální přístup učitele, zohlednění vlastního tempa, obtížnostní a kvantitativní diferenciaci, zohledňování poruchy při klasifikaci).

Ve většině navštívených hodin byli žáci aktivováni vstupními motivačními metodami. V hodnocení žáků převažovalo pozitivní slovní hodnocení vždy bezprostředně po výkonu jednotlivců i skupin, hodnocení klasifikačními stupni bylo většinou vyučujícími zdůvodněno. Při zadávání samostatné školní práce i domácích úkolů byla až na výjimky respektována zásada přiměřenosti, vyučující ověřovali pochopení zadávaných úkolů. Analýza chyb byla v hodinách mluvnice prováděna vždy bezprostředně po ukončení ústního či písemného žákovského projevu. Při kontrole žákovské dokumentace bylo zjištěno, že žákovské práce jsou vyučujícími pravidelně kontrolovány a opravovány, žáci však nejsou důsledně vedeni k uvědomělé práci s chybou. V žádné z hospitovaných hodin nebylo provedeno důsledné zhodnocení výkonu žáků, žáci tak nejsou vedeni k sebehodnocení.

V oblasti interakce a komunikace byla vyučujícími i žáky dodržována dohodnutá pravidla jednání, komunikace byla založena na vzájemné důvěře s respektováním osobnosti žáka. Vyučující rozvíjeli komunikativní dovednosti žáků, učili je argumentovat, vyjadřovat vlastní názor. Kázeňské problémy v hodinách českého jazyka nebyly v průběhu inspekce zaznamenány.

Celkově jsou pozitiva i negativa v rovnováze, kvalita vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni je hodnocena jako dobrá.

Anglický jazyk

Hospitace se uskutečnily na nižším i vyšším stupni, a to jak ve třídách s běžnou mírou jazykové výuky, tak ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků.

Časová dotace, rozvržení a obsah učiva se řídí tematickými plány, které jsou zpracovány na základě schválených osnov a učebních plánů i používaných učebnic tak, aby učivo na sebe navazovalo a nedocházelo k duplicitě. Zájemci z řad nejmladších žáků mohou navštěvovat kroužky anglického jazyka už v prvním a druhém ročníku (letos jich ve škole existuje pět - dva v první a tři ve druhé třídě). Příprava vyučujících i aktuálně probíraná látka byly adekvátní plánovaným didaktickým cílům a vycházely také z potřeb žáků se specifickými poruchami učení.

Všechny vyučující angličtiny jsou odborně a pedagogicky způsobilé, u jedné začínající učitelky je krátká pedagogická praxe kompenzována zkušeností a poznatky z ročního pobytu v USA. Plná kvalifikovanost se pozitivně projevuje ve velmi dobré úrovni výuky. Sledované hodiny anglického jazyka probíhaly jednak v kmenových třídách, jednak v některé ze dvou jazykových učeben pro angličtinu vybavených moderním nábytkem, mapami, gramatickými přehledy a dalším nástěnným textovým a obrazovým materiálem. K dispozici jsou také televizory s videem, všechny vyučující mají přenosné magnetofony, audio a videonahrávky. Postupně se začínají prosazovat a uplatňovat počítačové výukové programy. Škola má dostatečné množství moderních zahraničních učebnic angličtiny s příslušnými doplňky, využívají se také další publikace, cizojazyčné časopisy, pedagogové zhotovují vlastní didaktické pomůcky. V naplňování psychohygienických zásad jsou učitelky velmi důsledné, takže existující podmínky jsou pro žáky optimální.

Sledované vyučovací hodiny měly značně členitou, promyšlenou strukturu umožňující střídání činností tak, aby žáci neustále dostávali podněty. Výrazně se to projevilo zvláště v nižších ročnících, kde schopnost soustředit se je časově omezenější. Učitelky dobře zvládaly i vysoce náročné situace, kdy například v jedné skupině byla polovina žáků s poruchami učení (dyslexie, dysgrafie apod.), což ovšem komplikovalo proces vzdělávání také u zbývajících žáků, kteří uvedenými poruchami netrpí. Frontální přístup a metoda výkladu byly prakticky eliminovány ve prospěch rozmanitých stimulujících forem skupinové a samostatné práce i metod uplatňujících prvky dialogu, hry, soutěže; výuka byla zpestřována písničkami spojenými s pohybovými aktivitami a relaxací. V rozvíjení jednotlivých jazykových dovedností byla většinou preferována komunikativnost a schopnost aplikace získaných znalostí v mluveném projevu. Ve všech hodinách byla vhodně a funkčně využita magnetofonová nahrávka k nácvičku poslechu. Výběr, rozsah a sled poskytovaných informací, jakož i jejich zdroje, byly vždy voleny tak, aby je žáci akceptovali a mohli si je i úspěšně osvojit při samozřejmém respektování možnosti přispět vlastním názorem.

Žáci byli ve výuce angličtiny evidentně dobře motivováni, zejména způsobem vyučování, který byl pro ně nejen vyhovující a přiměřený jejich předpokladům, ale dokázal je také zaujmout. Probíraná látka a konkrétní příklady byly voleny tak, že se vztahovaly k životní situaci, věkovým zvláštnostem a dosavadním zkušenostem žáků, což napomáhalo i lepšímu osvojení jazykových dovedností samotných. V případech obtíží a problémů se zvládáním některých obtížnějších partií učiva pedagogové ochotně a trpělivě žákům pomáhali a oceňovali dosažené pokroky. Prověřování znalostí a dovedností ve sledovaných hodinách nemělo charakter „klasického“, zkoušení, ale bylo spíše součástí společné práce spojené s objektivním vyhodnocováním jejích výsledků - včetně poukazů na nejčastější chyby - a s pozitivní motivací.

Interakce a komunikace byla intenzivní a velmi emotivní především ve třídách nižšího stupně, kde žáci silně prožívali průběh a výsledky všech aktivit, které měly charakter hry nebo soutěže.

V některých případech byly formy a prostředky výuky vnímány jako důležitější než její vlastní obsah a cíl. Dorozumivacím prostředkem ke sdělování základních pokynů byla většinou angličtina, někdy docházelo k přechodům z jednoho jazyka do druhého, v jedné hodině byla celá výuka vedena důsledně anglicky a komunikace byla plně efektivní. V žádné z hospitovaných hodin nebyly zaznamenány zábrany v komunikaci, atmosféra vzájemné důvěry byla samozřejmostí. K rozvíjení komunikativních dovedností jsou pořádány různé akce: každým rokem školní kolo olympiády v anglickém jazyce s postupem do okresního (letos 1. místo) a krajského (letos 6. místo) kola, jazyková odpoledne s účastí žáků opavských škol. Přibližně každé dva roky se realizuje týdenní poznávací zájezd do Anglie (Londýna) spojený s jazykovou výukou dětí, letos se připravuje zájezd do Brightonu.

Souhrnně je výuka anglického jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Německý jazyk

Žáci ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků si mohou volit německý jazyk jako první cizí jazyk od třetí třídy, jako další cizí jazyk se pak němčina vyučuje od 6. ročníku. V ostatních běžných třídách se německý jazyk podle zájmu žáka vyučuje od 4. ročníku. Systém plánování a rozvržení učiva v obou typech tříd je promyšlený a koncepční. Tematické plány učiva jsou koordinovány v rámci předmětové komise a odpovídají učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu. Žáci, pro něž je němčina základním cizím jazykem (4. B, 9. B), mají možnost navštěvovat hodiny německé konverzace. V běžných třídách, do kterých jsou zařazeni žáci se specifickými poruchami učení, nebylo možno pozorovat zohlednění těchto dětí volbou forem a metod práce ani náročností úkolů a hodnocením.

Německému jazyku vyučují tři odborně a pedagogicky způsobilí učitelé, z nichž dva mají tento předmět ve své aprobaci. Učitel, který učí německý jazyk v běžných třídách, splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a velmi dobře aktivně němčinu ovládá. Materiální podmínky pro cizojazyčnou výuku jsou mimořádně kvalitní. Většina hodin je vyučována v odborné učebně, která je vybavena potřebnou didaktickou technikou (magnetofon, videorekordér, meotar). K dispozici je dostatek učebnic, pomůcek, cvičných textů a doplňkové literatury. Pracovní prostředí odborné učebny i běžných tříd působí příjemně, psychohygienické zásady byly dodržovány.

Organizace, formy a metody práce se ve třídách s rozšířeným jazykovým vyučováním a v běžných třídách výrazně lišily. V běžné třídě se uplatnily pouze frontální metody opakování a procvičování, podíl žákovské komunikace byl minimální. Všechny hodiny byly vedeny převážně v cizím jazyce, ve třídách bez rozšířené jazykové výuky byly pokyny překládány do češtiny. Globální chápání náročných cizojazyčných projevů a žákovské reakce na ně měly v jazykových třídách mimořádně dobrou úroveň. V těchto třídách výrazně převažovaly aktivní komunikativní činnosti, žáci prokazovali výborné znalosti slovní zásoby i gramatiky a dokázali je využít při prezentaci dialogů. Ve všech hodinách byly využity učební pomůcky - magnetofonové nahrávky, mapy, slovníky, pracovní listy. Konverzační témata byla žákům blízká, vycházela z běžné životní a společenské praxe. Ve vyšších třídách dokázali žáci diskutovat i o náročných aktuálních problémech životního stylu a ochrany životního prostředí.

Motivační funkci mají i mimořádné aktivity školy v oblasti výměnných žákovských pobytů v Německu a hostování německých dětí u nás. Každoroční úspěšnost žáků v konverzačních soutěžích a olympiádách německého jazyka svědčí o jejich kvalitní přípravě. Hodnocení plnilo v průběhu hodin především funkci pozitivního posilování. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že klasifikace v běžných třídách se zaměřuje především na hodnocení znalosti slovíček a gramatických pravidel a je neúměrně přísná. Interakce a komunikace v jazykových třídách měly velmi dobrou úroveň. Nové učivo bylo většinou vyvozeno při vzájemné diskusi,

atmosféra hodin byla přátelská, žáci pracovali se zájmem.

Kvalita výuky německého jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika (1. - 5. ročník)

Časová dotace matematiky v rozvrhu hodin odpovídá vzdělávacímu programu Základní škola. Učební osnovy jsou rozpracovány do časově tematických plánů, které mají vzájemnou návaznost a vycházejí z učebnicové řady nakladatelství Alter.

Z patnácti vyučujících splňuje jedenáct učitelek podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a kvalifikaci výchovných poradců.

Prostředí učeben, v nichž výuka probíhala, je příjemné a podnětné. Vybavení učebnicemi a pomůckami je dobré, učitelé mají k dispozici dostatek materiálů k procvičování a rozšiřování aritmetického učiva i obrazců a těles pro geometrii. Pomůcky, učebnice, pracovní listy a cvičné karty byly v průběhu hodin využívány.

Bezprostřední příprava hodin byla promyšlená, názornost učiva byla podpořena systematickými zápisy početních algoritmů, cvičnými kartami a příklady z praxe. Učitelky respektovaly přiměřené tempo práce, zařazovaly relaxační chvílky, didaktické hry, upevňovaly pracovní návyky a správné držení těla při psaní.

Výběr forem a metod práce byl ve většině hodin pestrý, učivo bylo pro žáky zajímavé, aktivně se zapojovali do všech činností. Ve všech hodinách byla věnována pozornost pamětnému počítání, uplatnily se i samostatné práce, při kterých byla žákům poskytována individuální pomoc. V jedné hodině nebyl postup samostatné práce řádně vysvětlen, chybělo vyhodnocení výsledků. Hlavně v nižších ročnících byla důsledně využívána motivace každé činnosti, slovní úlohy vycházely z praktických žakovských zkušeností. Povzbuzování a časté pochvaly rovněž plnily svou motivační funkci. Sešity ve většině tříd jsou vzorně vedeny, domácí i samostatné práce jsou opravovány, případně klasifikovány. V některých hodinách byli žáci důsledně vedeni k používání správné terminologie, zdůvodňování postupu řešení a promyšlené formulaci slovních odpovědí. Projev všech učitelek byl klidný, přátelský, žáci se na ně obraceli s důvěrou.

Celkově jsou hodiny matematiky na 1. stupni hodnoceny jako velmi dobré.

Matematika (6. - 9. ročník)

Týdenní hodinová dotace matematiky v šestém až devátém ročníku souhlasila se zvolenými vzdělávacími programy Základní škola a Základní škola s rozšířenou výukou jazyků. Kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuka probíhala v kmenových třídách. Prostředí tříd působí strohým dojmem, většinou zde chybí promyšlená výzdoba vztahující se k aktuálně probíranému učivu a prezentace žakovských prací. Učebních pomůcek pro výuku matematiky má škola odpovídající množství, většina však byla pořízena v minulosti. Ve škole je vytvořena ucelená řada učebnic a učebních textů pro 6. - 8. ročník, která je v souladu se seznamem platných učebnic a učebních textů vydaným MŠMT ČR pro školní rok 1999/2000. Nákup nových učebnic pro devátý ročník se v současné době dokončuje.

Většina vyučujících nedokázala přesně formulovat vzdělávací cíl konkrétní vyučovací hodiny. Žáci byli obvykle v úvodu pouze seznámeni s úkoly, které je čekají, tedy s organizací hodiny.

Na druhém stupni převládal frontální způsob výuky. Pokyny pro činnost žáků byly jasné a srozumitelné. Ze strany vyučujících však nebyla vždy dodržována přesná odborná

terminologie. Probírané učivo navazovalo na ověřené znalosti z minulých vyučovacích hodin. Téměř ve všech vyučovacích hodinách měli žáci možnost volby individuálního tempa, zejména v částech zaměřených na procvičování a upevňování znalostí. Vyučující průběžně poskytovali individuální pomoc. Nebyla však prováděna diferenciací zadávání úkolů pro slabší a nadané žáky. Práce s učebnicemi, učebními texty a pomůckami směřovala k maximálnímu pochopení probírané látky. Bylo využíváno vlastních zkušeností žáků. Získané znalosti v numerickém počítání byly aplikovány ve slovních úlohách. Možnost volby alternativních způsobů řešení nebyla žáky využívána, spíše se drželi zavedených algoritmů.

Vztah vyučujících k žákům byl vstřícný a kamarádský. Uplatňováním průběžných motivačních výzev, pozitivně posilovali pracovní činnost žáků. Vzhledem ke klasicky postaveným vyučovacím hodinám a jejich stereotypnímu průběhu však nedokázali vyučující vždy plně zaujmout zejména nadané žáky. Objektivní a spravedlivé hodnocení žáků mělo slovní i klasifikační charakter, bylo téměř vždy zaměřeno na hledání pozitivních prvků, každou klasifikaci provázelo zdůvodnění. Starší žáci jsou postupně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Grafická úroveň zápisů v sešitech je velmi dobrá, stejně lze hodnotit návyky a dovednosti žáků v oblasti rýsování. Svě znalosti uplatňují žáci v matematických soutěžích Klokan, Matematická olympiáda a Pythagoriáda.

Celkově je výuka matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Kontrolou zápisů v třídních knihách, časově tematických plánů vyučujících a přímým pozorováním ve vyučovacích hodinách byl zjištěn soulad s učebními osnovami. Týdenní časová dotace vyučovacích hodin odpovídá schváleným učebními plánům.

Z dvaceti tří vyučovacích hodin týdně jsou pouze dvě učeny vyučující bez předepsané odborné způsobilosti. Výuka probíhá zejména v odborné učebně, která však působí velmi strohým dojmem. Chybí zde výzdoba a popularizace vyučovaných předmětů. Stávající vybavení umožňuje základní plnění učebních osnov.

Téma hodin bylo voleno tak, že byla dodržena návaznost vzdělávání s přihlédnutím k dosavadním znalostem a dovednostem žáků. Získávané znalosti a dovednosti odpovídaly standardu vzdělávání. Vyučující se řídili písemnými přípravami. V úvodu hodiny nebyli žáci seznámeni s konkrétním cílem, ale spíše s organizací vyučovací jednotky. Vyučovací hodiny měly klasickou stavbu, v níž úvodní část byla věnována opakování získaných znalostí formou frontální práce nebo individuálního zkoušení. Žáci nedokázali v souvislém projevu odpovědět na zadané otázky. Odpovědi byly spíše jednoslovné, velkou roli zde sehrával vyučující. Výklad nové látky navazoval na dosavadní znalosti žáků. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené věku žáků, jejich schopnostem a specifickým podmínkám třídy. Výuka však nevycházela z experimentálních pokusů vyučujících ani frontálních pokusů prováděných žáky, pohybovala se pouze v oblasti teorie. Vyučující dodržovali přesnou odbornou terminologii. Práce s učebnicemi částečně suplovala nedostatek tabelárních pomůcek nebo využití videa. Přispívala však k lepšímu pochopení probírané látky. Výrazné bylo uplatňování mezipředmětových vztahů, bylo využíváno znalostí a zkušeností žáků z denního života. Prostor pro vyjádření vlastních myšlenek nedokázali žáci využít a raději se nechávali vést vyučujícími.

Uplatňování průběžných motivačních výzev pozitivně posilovalo pracovní činnost žáků. Projevovala se zde okamžitá zpětná vazba s možností korekce odpovědí. Tím byl vytvářen prostor pro rozvíjení logického myšlení. Hodnocení žáků bylo objektivní a spravedlivé. Bylo téměř vždy zaměřeno na hledání pozitivních prvků. Starší žáci jsou postupně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Získané znalosti si žáci ověřují mimo jiné i laboratorními

pracemi.

Úroveň grafických prací žáků je dobrá. Kontrolou žákovských knížek byla zjištěna dostatečná informovanost rodičů o výkonech jejich dětí.

Vztah vyučujících k žákům je vstřícný a kamarádský. Jsou vytvářeny příznivé podmínky důvěry a spolupráce. Žáci nedokáží vždy zaměřit své aktivity k výuce a jejich projevy mnohdy působí rušivě.

Na základě dobrovolnosti se někteří žáci zúčastňují fyzikální olympiády (v loňském školním roce 2. a 9. místo v okresním kole).

Celkově je výuka fyziky hodnocena jako dobrá.

Chemie

Porovnáním zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo zjištěno, že výuka předmětu probíhá podle deklarovaných učebních dokumentů. Ve všech třídách je časová dotace chemie v souladu s učebními plány. Probírané učivo je obsaženo v tematických plánech, které jsou zpracovány s ohledem na podmínky školy. Jejich součástí jsou dvě předepsaná laboratorní cvičení. Zvolená skladba jednotlivých učebních celků neporušuje logické a didaktické zásady, ani mezipředmětové vazby.

Příprava výuky byla velmi dobře promyšlená. Výukové cíle byly v jednotlivých hodinách stanoveny převážně vhodně a přiměřeně, odpovídaly základnímu standardu vzdělání. Bylo přihlíženo k aktuálnímu stavu třídy. Bezprostřední a perspektivní příprava učitelů je v souladu s učebními osnovami a tematickými plány.

Chemii vyučují odborně i pedagogicky způsobilí učitelé a tomu odpovídá i kvalita výuky. Ta probíhá v odborné učebně účelně vybavené pro demonstrační a žákovské pokusy. Škola disponuje dostatečným množstvím laboratorních pomůcek včetně chemického materiálu.

Zvolená struktura vyučovacích hodin odpovídala výukovým cílům. V úvodu bylo vždy zopakováno učivo z minulých hodin, rozebrány byly případné nedostatky z kontrolních prací. Výklad vyučujícího byl kombinován s aktivizací žáků formou dotazů na jejich vlastní zkušenosti, vhodně bylo využíváno aktualizace učiva a mezipředmětových vztahů. Probírané učivo bylo vhodně doplněno demonstračními pokusy. Aktivita a znalosti žáků byly celkově velmi dobré, pasivní zůstávala jen menší část dětí.

V oblasti komunikace a interakce byla vyučujícími i žáky respektována dohodnutá pravidla jednání, komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Ve všech hospitovaných hodinách byl vytvářen prostor pro diskusi, verbální i neverbální komunikace učitelů byla na velmi dobré úrovni. Nežádoucí projevy žáků se nevyskytly, atmosféra vyučovacích hodin byla příznivá a přispívala k dosažení výchovně vzdělávacích cílů.

Úroveň výuky chemie je hodnocena jako velmi dobrá.

Vlastivěda

Hodinová dotace předmětu odpovídá schváleným učebním dokumentům. Časové rozvržení učiva v tematických plánech korespondovalo s probíranou látkou. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě, kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Sledovaný předmět vyučují celkem tři učitelky, dvě z nich splňují požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, třetí z nich má pouze odbornou způsobilost (je kvalifikována pro výuku na druhém stupni ZŠ).

Hospitované hodiny probíhaly ve kmenových třídách. Jejich vybavení a estetická úroveň jsou velmi dobré, psychohygienické zásady jsou pedagogy respektovány. Žáci využívají schválených

učebnic (Alter), k dispozici jsou rovněž vlastivědné čítanky (Fortuna) a atlasy. Méně příznivá je situace ve vybavení učebními pomůckami pro vlastivědu. Základ tvoří pomůcky vesměs pořízené před více než deseti lety. Nové pomůcky jsou vzhledem k počtu tříd a žáků pořizovány v nedostatečném počtu. Vyučující mají k dispozici několik titulů převážně encyklopedické literatury, ve značné míře využívají vlastní odbornou literaturu a sami si připravují názorné pomůcky i textové materiály.

Hospitované hodiny byly vyučujícími vesměs dobře připraveny (v jedné z hodin byla zaznamenána malá efektivita organizace výuky). Organizační pokyny byly srozumitelné, ne vždy však přiměřené věku žáků a jejich možnostem (zavedení neadekvátní odborné terminologie v jedné z hodin). Ve výuce převládaly klasické metody práce, většinou byl vytvořen prostor pro individuální a skupinové aktivity žáků. Učivo bylo vhodně aktualizováno, byly uváděny příklady z praxe. Sešity jsou vedeny na velmi dobré úrovni, vyučujícími jsou sledovány a kontrolovány.

Hodnocení žáků v průběhu hodin bylo vesměs slovní (v jedné z hodin při úvodním individuálním zkoušení byly zjevné nižší nároky na úroveň žakovských vědomostí, což se projevilo v mírnější klasifikaci). Celková frekvence známek v žakovských knížkách je dostačující (nedostatkem je převaha známek z písemných prověrek a testů ve třídě se zvýšeným počtem žáků se specifickými poruchami učení).

Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla velmi dobrá a bylo patrné, že je založena na vzájemné důvěře, žáci měli prostor pro vyjádření vlastních myšlenek. Projevy nežádoucího chování žáků se v hospitovaných hodinách nevyskytly.

Na základě výše uvedených skutečností je kvalita výuky vlastivědy hodnocena jako dobrá.

Zeměpis

Časová dotace sledovaného předmětu odpovídá vzdělávacímu programu. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě. Úzkou spoluprací mezi vyučujícími především v přípravě školního roku je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Při bezprostřední přípravě na vyučovací hodiny vycházejí všichni učitelé z tematických plánů. Tyto však nejsou vždy dostatečně obsahově rozpracovány a část vyučujících považuje tematický plán za spíše formální záležitost a řídí se především obsahovou částí používaných učebnic bez patřičné aktualizace.

Z šesti učitelů vyučujících tento předmět pět splňuje podmínky stanovené dříve uvedenou vyhláškou.

Výuka probíhá ve standardně vybavených učebnách. Přes možnost a vhodnost využití audiovizuální techniky tato nebyla v hodinách použita. Pracovalo se pouze s atlasy a nástěnnými mapami (bez tematického zaměření), ve dvou hodinách vyučující vhodně využili slepé mapy.

Jen v části hodin odpovídala struktura hodin věku žáků a výukovým cílům. Zde vyučující žáky vhodně motivovali, střídala se individuální a samostatná práce se skupinovou, byly rozvíjeny techniky podporující zapamatování učiva, byl vytvořen prostor pro vyjádření vlastního názoru.

V další části vyučovacích hodin zeměpisu převládal frontální způsob výuky, při opakování byl důraz kladen na přesné formulování zápisu z předchozích hodin a ne na pochopení vztahových a příčinných souvislostí či vyjádření vlastního názoru. Individuálně se objevily nedostatky ve stavbě hodin, vyskytly se i vážné odborné chyby.

Převážná většina hospitovaných hodin obsahovala už v úvodní části motivaci, která však ne vždy navodila potřebnou atmosféru. V části hodin chyběla aktualizace učiva, zadávané otázky

byly zaměřeny pouze na pamětní zvládnutí učiva.

Rozdílně se jevil i rozvoj komunikačních dovedností žáků - od výborných výsledků po téměř neuspokojivé. Obdobně lze hodnotit i úroveň verbální i neverbální komunikace učitelů.

Úroveň výuky zeměpisu je hodnocena jako dobrá.

Dějepis

Týdenní hodinová dotace sledovaného předmětu i členění učiva v jednotlivých ročnících je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Učební osnovy jsou rozpracovány do časově tematických plánů, které mají vzájemnou návaznost. Příprava výuky ve sledovaných hodinách byla promyšlená, vyučující dokázali před navštívenými hodinami formulovat cíl vyučovací jednotky, který odpovídal probíranému učivu, podmínkám výuky a aktuálnímu složení třídy.

Výuku dějepisu zajišťují učitelé s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hospitované hodiny probíhaly v kmenových třídách, které mají standardní vybavení. Žáci měli k dispozici učebnice se schvalovací doložkou MŠMT ČR, funkční bylo využití historických map. Vyučující pracovali rovněž s vlastní odbornou a beletristickou literaturou, používány byly i populárně naučné encyklopedie. Méně příznivá je situace ve vybavení učebními pomůckami.

Hospitované hodiny byly pečlivě připraveny. Organizační pokyny byly přesné a srozumitelné, přiměřené schopnostem a věku žáků. Hodiny měly klasickou výstavbu, žáci byli aktivizováni kladením problémových otázek, měli prostor pro vyjádření vlastních poznatků a názorů. Frontální způsob výuky ne vždy žáky zaujal. Při opakování volili vyučující otázky, které byly zaměřeny nejen na pamětní zvládnutí látky, ale nutily žáky hledat pochopení vztahů a vzájemných souvislostí. Hodnocení probíhalo převážně ústní formou, bylo objektivní a u žáků byla oceňována snaha a pokrok. Při řešení úkolů byla žákům poskytována přiměřená pomoc, využívána byla analýza chyb jako účinná zpětná vazba.

Komunikace mezi vyučujícími a žáky se řídila dohodnutými pravidly, které obě strany respektovaly. Ve všech navštívených hodinách byla respektována osobnost žáka. Projevy nežádoucího chování žáků se v hospitovaných hodinách nevyskytly.

Celkově je kvalita výuky dějepisu hodnocena jako velmi dobrá.

Občanská výchova

Týdenní hodinová dotace sledovaného předmětu i členění učiva v jednotlivých ročnících odpovídají příslušnému učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu. Stanovené výukové cíle časově rozpracované v tematických plánech jsou v souladu s učebními osnovami a vzdělávacími standardy, aniž by docházelo k obsahové duplicitě učiva. Příprava výuky v hospitovaných hodinách byla dobře promyšlená. Konkrétní výukové cíle byly stanoveny velmi vhodně a přiměřeně aktuálnímu složení tříd.

Občanskou výchovu vyučují v základní škole celkem dva učitelé, oba splňují předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost ve smyslu ustanovení již zmíněné vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. (ani jeden z nich nemá příslušnou aprobaci).

Výuka probíhá v kmenových třídách. Při výuce byly dodržovány psychohygienické zásady. V hodinách kromě učebnic nebyly využity další pomůcky ani didaktická technika. Počet učebnic nedostačuje pro všechny žáky, poznámky k probírané látce si žáci v přiměřeném rozsahu zapisují do sešitů.

Daných cílů výuky ve všech sledovaných hodinách bylo dosaženo. Výklad byl pedagogy veden srozumitelně a věcně správně, přiměřeně věku žáků. Každá hodina obsahovala množství významných výchovných aspektů, ne vždy však byly adekvátně využity.

Žáci měli dostatečnou příležitost vyjadřovat své vlastní názory, vyučujícími byly uváděny příklady z praktického života, které žákům názorně přiblížily probírané učivo. Vhodně byly využity rovněž mezipředmětové vztahy. V jedné hodině byl zařazen nácvik psychologické projektivní techniky s uplatněním v modelových situacích s velmi dobrou žákovskou interpretací.

Žáci byli motivováni k vyjádření vlastních zkušeností a postojů i k sebehodnocení. Frontální opakování prověřovalo znalosti již probraného učiva. V průběhu sledovaných hodin byly běžně využívány motivační výzvy.

Ve všech hodinách se vyučující snažili rozvíjet komunikativní schopnosti žáků. V diskusích a při předvádění modelových situací byli žáci vedeni ke spolupráci a toleranci, k samostatnému vyjadřování a obhajování vlastních názorů. V jedné z hodin vznikla příkladná atmosféra důvěry a upřímnosti mezi žáky a pedagogem s maximální otevřeností dialogu.

Kvalita výuky občanské výchovy je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Předmět hudební výchova je do rozvrhu vyučovacích hodin začleněn v souladu se zásadami duševní hygieny. V průběhu výuky se promyšleně střídaly časové úseky určené k náročnějším činnostem s chvílemi relaxačního charakteru (např. pohybový projev).

Hudební výchovu vyučují ve všech ročnících druhého stupně učitelky s předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Vyučovací hodiny probíhaly v nově zřízené odborné učebně vybavené novým školním nábytkem a kvalitní audiotechnikou, velmi funkční je školní fonotéka s dostatečným množstvím nahrávek. Kromě klavíru nejsou k dispozici žádné další hudební nástroje, ani Orffův instrumentář. Žáci jsou vybaveni dostatečným množstvím platných učebnic a notovým materiálem, který pro jejich potřebu připravují samy učitelky. Odborné publikace použité ve výuce byly rovněž vlastnictvím vyučujících.

Předmět hudební výchova je do rozvrhu vyučovacích hodin začleněn v souladu se zásadami duševní hygieny. V průběhu výuky se promyšleně střídaly časové úseky určené k náročnějším činnostem s chvílemi relaxačního charakteru (např. pohybový projev).

Výuka je organizována v souladu se současným pojetím předmětu se zaměřením na kultivaci žákovského hlasového projevu a rytmického cítění, na rozvoj individuálních i skupinových interpretačních schopností a na využití poznatků z teorie hudby v praktických činnostech. Hudební aktivity žáků byly vhodně zařazovány, žáci měli dostatečný prostor pro sborové i sólové vokální výstupy.

Spolupráce žáků s vyučujícími byla většinou na dobré úrovni, všem žákům byla dána možnost úspěšně se ve výuce uplatnit.

Hodnocení skupin i jednotlivců odpovídalo žákovským výkonům, ze strany vyučujících převažovalo pozitivní verbální hodnocení s motivačním účinkem.

Svým pozitivním vztahem k žákům a přirozenou autoritou vytvářely obě vyučující v hodinách přátelskou atmosféru. Žáci byli většinou ukázněni, zdvořilí a respektovali dohodnutá pravidla.

Celkově je kvalita výuky hudební výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Praktické činnosti

Výuka praktických činností je v souladu s osnovami zvolených vzdělávacích programů. Šíře jednotlivých tematických celků zpracovaných vyučujícími v časově tematických plánech je přizpůsobena podmínkám školy. V teoretické oblasti je ve velké míře využíváno

mezipředmětových vztahů. Výuka je zajišťována převážně vyučujícími bez potřebné odborné způsobilosti. Tento stav však nemá vliv na její úroveň. Pro tento předmět má škola k dispozici školní dílny vybavené pro práci se dřevem, kovem i plastickými hmotami, školní pozemek, učebnu pěstitelství, počítačovou učebnu a cvičnou kuchyň.

Výuka vycházela z jasně a odborně správného vysvětlení pracovních postupů a byla zaměřena na samostatnou činnost žáků, kteří pracovali velmi aktivně, měli zažitě pracovní návyky a dovednosti. Vyučující průběžně tuto činnost kontrolovali a poskytovali radu a pomoc. Stanované cíle byly splněny. Průběžné slovní hodnocení motivovalo žáky k dalším činnostem. Po dokončení celého úkolu je prováděna klasifikace se zdůrazněním základních kladů a nedostatků. Kontrolou zápisů v sešitech žáků a porovnáním se zápisy v třídních knihách bylo zjištěno, že některé kapitoly jsou probírány spíše teoreticky a nejsou přímo spojeny s praktickou činností žáků.

Celkově je výuka praktických činností hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

V navštívených předmětech byla příprava a plánování výuky celkově hodnocena jako velmi dobrá, přestože se v českém jazyce na druhém stupni vyskytly prvky duplicity v probírané látce. Personální a materiální podmínky výuky jsou rovněž hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování výuky, používané metody a formy práce jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré, pestřejších forem a metod je využíváno ve výuce žáků prvního stupně. Motivace, hodnocení, interakce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Celkově je oblast kvality vzdělání hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plán práce na školní rok 1999/2000 byl zpracován na základě analýzy výročních zpráv, podmínek a znalosti prostředí, kde se škola nachází. Vytyčuje hlavní úkoly v oblasti vzdělávání, výchovy, materiálního zabezpečení a řízení. Stanovuje rovněž dlouhodobé cíle a záměry vedení školy. Prioritou zůstává jazyková výchova, zajištění maximální aprobovanosti výuky, spolupráce s družebními školami v Polsku a SRN a boj proti negativním jevům jako je záškoláctví, šikana, zneužívání návykových látek. Stěžejním dlouhodobým cílem je podle vyjádření ředitele školy kvalitní vzdělávání žáků a jejich příprava pro další studium na středních školách. Vedení školy upřesňuje a konkretizuje úkoly v měsíčních plánech, které jsou k dispozici všem pracovníkům školy na nástěnce ve sborovně. V nich je adresně stanovena jejich zodpovědnost za sledovaný úkol.

Samostatnou přílohu tvoří plán výchovného poradenství, školní družiny, školního klubu a tzv. minimální program protidrogové prevence. Přehledný plán kontrolní činnosti je rozpracován na jednotlivé měsíce a postihuje všechny okruhy kontroly chodu školy. Plánované termíny jsou vedením školy sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány. Plánování je v souhrnu pojato jako ucelený systém, koncepce a stanovené cíle jsou reálné.

Součástí plánu práce je rovněž rozdělení pravomocí ve škole a organizace školního roku. Přehledně a zevrubně jsou zde stanoveny kompetenční oblasti členů vedení školy s vymezením jejich kontrolní činnosti.

Nabídka individuálně zvolených vzdělávacích aktivit uspokojuje zájmy více než poloviny žáků školy. Je cíleně zaměřena pro zkvalitnění výuky ve třídách s rozšířenou výukou jazyků. Z nepovinných předmětů se vyučují jazyky francouzský, ruský a konverzace z jazyka anglického a německého, dále náboženství, pohybové a sportovní hry. V jednadvaceti skupinách pracuje 349 žáků.

Oblast plánování postihuje celou šíři činnosti školy, vychází z konkrétních podmínek a možností. Plánovací činnost vytváří ucelený systém se stanovením priorit. Celkově má rozsah a účelnost plánování i přes drobné nedostatky velmi dobrou úroveň.

Organizování

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla. Při řízení školy se ředitel opírá o názory pedagogických pracovníků, úzce spolupracuje s metodickými orgány. Promyšleně a adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří prostor pro jejich aktivní uplatnění. Rozdělení pravomocí mezi ředitelem a jeho zástupkyněmi i ostatními pracovníky je písemně stanoveno. Na řízení školy se podílejí v rámci svých kompetencí vymezených ředitelem vedoucí metodických sdružení a předmětových komisí (ve škole pracují metodická sdružení 1. – 2. a 3. – 5. tříd a předmětové komise jazyka anglického, českého, německého a matematiky).

Velmi dobře pracují ve škole předmětová komise anglického a německého jazyka. Členky komisí vystupují s požadavky na pořizování didaktické techniky, pomůcek a publikací, podílejí se na kontrolní a hospitační činnosti, sledují plnění osnov a tematických plánů, koordinují vzdělávání tak, aby byly používány jednotné učebnice s návazností mezi jednotlivými ročníky. Je pořádán Den otevřených dveří s předvedením ukázkových hodin cizích jazyků, což má u rodičovské veřejnosti velmi příznivou odezvu.

Běžný provoz se řídí řádem školy, který je sestaven v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Obsahuje rovněž explicitně vyjádřená práva žáků. Respektuje Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22. V průběhu inspekce bylo chování většiny žáků slušné a bezproblémové. Někteří žáci vyššího stupně však pravidla slušného chování doposud nezvládají (např. nezdravení dospělých osob v areálu školy). Školní řád je drtivou většinou žáků i pracovníky školy akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a žáků.

Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti vzdělávací a výchovné. Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami bez zjištěných závažnějších nedostatků. Rozvrh hodin a přestávek respektuje v rámci podmínek školy psychohygienické potřeby žáků i pedagogů.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy. Operativní řízení je zajišťováno konáním provozních porad, z nichž jsou pořizovány zápisy. Tok informací je průběžný, ucelený. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití.

Stávající vnější informační systém zajišťuje pravidelnou a včasnou informovanost rodičů, především prostřednictvím tzv. deníčků a žákovských knížek. Kromě pravidelných třídních schůzek pořádá škola Dny otevřených dveří, kdy se rodiče mohou zúčastnit i vyučovacího procesu. Důležité zprávy o škole jsou publikovány v regionálním tisku. Při škole pracuje registrované Sdružení rodičů přátel dětí školy. Dle vyjádření ředitele školy aktivně pomáhá při

organizování řady akcí pořádaných školou a hlavně se podílí finančně na krytí výdajů s těmito akcemi spojených.

Úspěšně se rozvíjí spolupráce s družebními školami v Markowicích u Ratiboře v Polsku a školou v Reutlingenu v SRN.

Na veřejnosti se škola prezentuje velmi dobrými výsledky v soutěžích a olympiádách. Vynikajícího úspěchu bylo v uplynulém roce dosaženo v soutěžích Mladý zahrádkář a Chovatelská dovednost mladých, kdy do národního kola soutěží postoupilo deset žáků školy a jedna z účastnic se umístila na 1. místě. Tři žákyně postoupily do regionálních kol jazykových olympiád.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za školní rok 1999 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce formální i obsahové má velmi dobrou vypovídací hodnotu a poskytuje dostatek informací pro sebehodnocení školy.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Systém řízení vychází z jednoznačně stanovených dlouhodobých i krátkodobých cílů, jejich průběžného vyhodnocování a delegovaných kompetencí, má svůj řád, úzce navazuje na plánování či kontrolu jednotlivých činností a postihuje všechny oblasti práce školy.

Návrhy pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků jsou vedení školy předkládány vesměs prostřednictvím metodických orgánů či individuálně.

Většina pedagogických pracovníků projevuje zájem o odborný růst a zapojuje se do vzdělávacích akcí. Kvalifikačnímu růstu vyučujících slouží vedle vlastního studia také účast na školeních a seminářích pořádaných Střediskem vzdělávání pedagogů v Opavě. Učitelé angličtiny se zúčastňují vzdělávacích akcí akreditovaného střediska Britské rady pro vzdělávání učitelů angličtiny British Council v Ostravě. Přínosný je také kontakt se Slezskou univerzitou prostřednictvím pedagogické praxe, kterou vysokoškolští studenti ve škole vykonávají. Řada učitelů pracuje v okresních metodických orgánech. Začínajícím pedagogům jsou přiděleni uvádějící učitelé, kteří jim poskytují metodickou pomoc.

V současné době chybí na škole proškolení dyslektičtí asistenti pro práci se žáky s vývojovými poruchami učení.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky platu jsou přiznávány většině pracovníků školy diferencovaně, pouze vychovatelkám školní družiny a školního klubu jsou stanoveny v jednotné výši.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen účinný systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Menší pozornost je ze strany vedení školy věnována činnosti metodických orgánů (kontrola časově-tematických plánů), školní družiny a školního klubu. Plánované termíny jsou sledovány a průběžně vyhodnocovány. Systém kontrol je realizován dle celoročního plánu formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních

zaměstnanců. Z hospitační činnosti jsou pořizovány zápisy, v nichž je uveden průběh hospitované hodiny s vytýčením pozitiv a negativ. Výsledky hospitací jsou s vyučujícími konzultovány bezprostředně po ukončení hospitace. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, úroveň vědomostí žáků je zjišťována formou srovnávacích prověrek.

Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednány, k nápravě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření.

Menší pozornost je vedením školy věnována kontrole časově tematických plánů jednotlivých předmětů.

I přes uvedené dílčí nedostatky jsou kontrolní mechanismy funkční, v hodnocení převládají pozitiva. Celkově mají rozsah a účinnost kontrolního systému velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je reálné, odpovídá potřebám školy. V souhrnu je pojato jako ucelený systém. Celkově má rozsah a účelnost plánování i přes drobné nedostatky velmi dobrou úroveň.

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu školy má jasně stanovená pravidla fungování a umožňuje efektivní řízení školy. Je hodnocena jako velmi dobrá.

Oblast vedení a motivování pracovníků je efektivní s velmi dobrými kontrolními mechanismy.

Jsou respektovány obecně platné právní normy.

Kvalita řízení je hodnocena v souhrnu jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

V letošním školním roce má školní družina (ŠD) pět oddělení pro žáky 1. až 4. ročníku. Žáci zapsaní k pravidelné docházce (124) jsou rozděleni do jednotlivých oddělení v souladu s § 2 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů činí pro žáka 400 Kč za školní rok. Činnost ŠD je zajištěna denně od 6:00 do 8:00 h a dále od 11:30 do 17:00 h.

Personálně provoz ŠD zabezpečuje pět vychovatelek, čtyři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené již zmiňovanou vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. (jedna je učitelkou mateřské školy). Všechny vychovatelky současně pracují jako učitelky na částečný úvazek. Kompetence související s řízením ŠD jsou delegovány na vedoucí vychovatelku.

Prostory pro školní družinu jsou situovány na odloučeném pracovišti. Výchovně-vzdělávací a zájmová činnost dvou oddělení probíhá v kmenových třídách, další tři oddělení mají k dispozici samostatné herny. ŠD má pro svou činnost základní vybavení (hry, hračky, stavebnice, pomůcky k výtvarné a pracovní činnosti), jehož uložení ve skříňkách umožňuje sebeobslužnost dětí. Estetická výzdoba prostor ŠD je podnětná a pro děti přitažlivá, vykazuje velmi dobrou úroveň.

Činnost školní družiny je celoročně plánovaná. Plán práce obsahuje nejdůležitější úkoly pro školní rok v jednotlivých měsících, bylo by vhodné konkretizovat jmenovitě zodpovědnost za

plnění plánovaných záměrů. Provoz ŠD se řídí vlastním řádem, v příloze je podrobně zpracováno organizační zabezpečení chodu družiny. Povinná dokumentace školní družiny je vedena v souladu s § 9 odst. 1 výše citované vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb.

Stěžejní práce ŠD spočívá v zajištění činnosti zájmových útvarů. Nabídka obsahuje pět kroužků sportovního, hudebního i rukodělného zaměření. Akce pořádané v rámci ŠD jsou pestré a pro děti zajímavé. Představují škálu činností hudebního, výtvarného, sportovního, rukodělného či poznávacího charakteru, rovněž zapojení do řady soutěží okresního i místního charakteru.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem je výchovně-vzdělávací činnost školní družiny hodnocena jako velmi dobrá.

Školní klub

Školní klub (ŠK) je organizován pro žáky 5. – 9. ročníku, k pravidelné docházce do vybraných činností je zapsáno 46 žáků. Provozní doba je stanovena od 11:30 h do 17:00 h. Začátek provozu nekoresponduje s ukončením vyučování v určených ročnících (pouze jeden den v týdnu mohou žáci jedné z určených tříd využít provozu ŠK). Příležitostně docházejí do klubu v době od 11:30 h žáci nižších ročníků (zejména čtvrtých), kteří jsou vyučováni v dělených skupinách.

Ve školním klubu pracují dvě vychovatelky (pouze jedna z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené již zmiňovanou vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb.).

Školní klub je umístěn v hlavní budově školy (v prostorách bývalé stomatologické ordinace). Klubová činnost se odvíjí ve třech malých místnostech včetně přilehlé chodby. Prostorové podmínky jsou velmi stísněné, pro volné výběrové činnosti zcela nevhodné. Uvedené skutečnosti vedou k omezení odpočinkových a relaxačních činností, které mají z hlediska psychohygieny značný význam zejména pro mladší školáky. Čtyřikrát týdně jsou provozovány zájmové útvary souběžně s volnou klubovou činností. Organizace provozu je velmi obtížná, při velké návštěvnosti v určitých časových obdobích i velmi problematická z hlediska zajištění bezpečnosti žáků. Zcela nevyhovující je rovněž místnost sloužící jako šatna, zejména v zimním období kapacitně naprosto poddimenzovaná. Zařízení školního klubu je převážně zastaralé a pro daný počet dětí nedostačující. V posledním období byly pro potřeby ŠK zakoupeny dva stoly pro stolní tenis, míče, elektronické šipky a videorekordér, průběžně je zajišťován spotřební materiál pro práci zájmových útvarů.

Klubová činnost se řídí písemně zpracovaným plánem práce, který vymezuje rozsah a typy činností podle jednotlivých měsíců školního roku. Dvě vychovatelky vedou celkem čtyři zájmové útvary (kroužek výtvarný, sportovně-turistický, kroužek šipek a dívčí klub). Určité dny v týdnu jsou vyhrazeny návštěvám školní tělocvičny a městského plaveckého bazénu. Vykazovaná činnost ŠK odpovídá pojetí klubových činností pro účelné využití volného času žáků. Velmi chválné je zajišťování prázdninové činnosti formou letních táborů.

Za daných nevyhovujících prostorových podmínek je výchovně-vzdělávací činnost školního klubu hodnocena jako velmi dobrá.

Péče o zdravotně postižené žáky

Ve škole je evidováno celkem 67 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, z toho 19 žáků je vykazováno ve smyslu Metodického pokynu MŠMT ČR k integraci dětí a žáků se zdravotním postižením do škol a školských zařízení čj. 16 18/98-24.

Pro integrované žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací programy. Jejich úroveň je velmi rozdílná, některé z nich mají ryze formální charakter. Zmiňovaní žáci jsou rozděleni do skupin,

jež byly přiděleny jednotlivým vyučujícím, zároveň byl stanoven den a hodina reedukační péče. Je velkým nedostatkem, že ze šesti pedagogů pověřených péčí o integrované žáky pouze jediná učitelka absolvovala příslušný kurz pro nápravu specifických poruch učení a chování žáků. Zajištění odborné speciální pedagogické péče ze strany školy je tedy nedostačující.

V letošním školním roce nebyly požadovány finanční prostředky na zajištění péče o integrované žáky, nejsou jim poskytovány základní školní potřeby ve výši 200,- Kč podle Nařízení vlády č. 195/1996 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb.

Ve smyslu Metodického pokynu MŠMT ČR k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách čj. 23 472/92-21 má být zmíněným žákům věnována speciální pozornost, což se týká zejména formy zjišťování vědomostí a dovedností žáků a dále jejich hodnocení a klasifikace. Kontrolou příslušné dokumentace (tzn. katalogových listů žáků se zdravotním postižením, namátkovou kontrolou žákovských knížek) bylo zjištěno, že při zohledňování specifických poruch žáků v uvedených oblastech výchovně-vzdělávacího procesu není důsledně postupováno podle výše uvedeného pokynu MŠMT ČR, čtyři žáci (jeden z nich integrovaný) byli dokonce klasifikováni nedostatečnou z českého či cizího jazyka.

Systém zajištění péče o žáky s vývojovými poruchami učení a chování vykazuje závažné nedostatky, je hodnocen jako ještě vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/Z-21-00, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, hospodářská dokumentace a evidence majetku).
- Povinná dokumentace ve smyslu § 9 odst. 1 vyhlášky č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech.
- Celoroční plán práce školy, školní družiny a školního klubu.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999.
- Tematické plány učiva.
- Písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti vedení školy.
- Písemné práce žáků.
- Podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech, dále byla hodnocena kvalita řízení. Posouzením sledovaných oblastí byla stanovena následující výrazná pozitiva a negativa:

Pozitiva:

- velmi dobrá úroveň výuky cizích jazyků ve třídách s rozšířeným jazykovým vyučováním,
- pestrá nabídka výchovně-vzdělávacích a rekreačních činností ve školní družině a školním klubu,
- zajištění letní táborové činnosti v rámci školního klubu,
- přitažlivá výzdoba tříd prvního stupně ZŠ a školní družiny - esteticky na velmi dobré úrovni,
- aktivní účast pedagogů v okresních metodických orgánech.

Negativa:

- minimální přírůstky ve sbírkách učebních pomůcek (např. pro výuku českého jazyka, dějepisu, matematiky, vlastivědy),
- neefektivní čerpání mzdových prostředků pro školní klub
- nevyhovující prostorové podmínky školního klubu,
- nediferencované přiznávání nadtarifních složek platu (osobních příplatků) pro vychovatelky školní družiny a školního klubu,
- nedostatečný počet proškolených tzv. dyslektických asistentů vzhledem k počtu integrovaných dětí,
- formální činnost některých předmětových komisí.

Doporučení k činnosti školy:

- umožnit docházku do školního klubu všem žákům školy, kteří nenavštěvují školní družinu.

Finanční prostředky

Prostředky přidělované škole školským úřadem mají mírně stoupající tendenci, ostatní neinvestiční prostředky přidělované škole na nákup učebnic, učebních textů a pomůcek mají výrazně klesající tendenci, což se projevuje zejména v omezování nákupu učebních pomůcek. V této oblasti jsou uspokojovány zejména potřeby předmětů prvního stupně, cizích jazyků a tělesné výchovy. V průběhu posledních dvou let nebyly pro řadu předmětů zakoupeny žádné pomůcky (český jazyk, matematika, fyzika, chemie atd.).

Finanční prostředky přidělované zřizovatelem umožňují zajištění provozu školy. Chybí však více peněz na drobnou údržbu. Investiční prostředky si město ponechává a rozhoduje o jejich použití v jednotlivých školských zařízeních dle naléhavosti potřeby.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány vesměs efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna.

Při inspekční činnosti byly shledány v souhrnu velmi dobré výsledky ve všech sledovaných oblastech, jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti řízení. Škola je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Od předcházející komplexní inspekce, která se uskutečnila v březnu 1997, došlo ke změně ve vedení školy. V červenci 1997 byla škola výrazně poznamenána záplavami. Ve spolupráci se Školským úřadem Opava a Magistrátem města Opavy se podařilo odstranit materiální škody tak, že výuka probíhá bez zřejmých provozních závad.

Proti předchozí inspekci se výrazně zlepšila materiálně technická vybavenost pro výuku cizích jazyků, pro výuku německého jazyka se podařilo zajistit zahraničního lektora. V oblasti personální zůstaly podmínky na srovnatelné úrovni. V oblasti materiálního zabezpečení se zhoršila situace ve většině sledovaných předmětů v důsledku nedostatku financí pro nákup nových učebních pomůcek.

Oblast výchovně vzdělávací a řídicí si udržuje velmi dobrou úroveň a je srovnatelná s předcházejícími výsledky.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Katolický	Katolický, v. r.
Členové týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová	Gebauerová, v. r.
	Mgr. Olga Grossmannová	Grossmannová, v. r.
	RNDr. Libor Kubica	Kubica, v. r.
	Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.	Novotný, v. r.
	Mgr. Ivan Tuček	Tuček, v. r.
	Mgr. Marie Židková	Židková, v. r.

V Opavě dne 31. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15.června 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Pavel Dominik

Dominik, v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad Opava	2000-06-30	145 182/00-11124
Zřizovatel MM Opavy	2000-06-30	145 183/00-11124

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány